

אין לי ארץ אחרת אהוד מנור

אין לי ארץ אחרת
גם אם אדמתי בוערת
רק מילה בעברית חוזרת
אל עורקיי, אל נשמתי
בגוף כואב, בלב רעב
כאן הוא ביתי

לא אשתוק, כי ארצי
שינתה את פניה
לא אוותר לה,
אזכיר לה,
ואשיר כאן באוזניה
עד שתפקח את עיניה

אין לי ארץ אחרת
עד שתחדש ימיה
עד שתפקח את עיניה

אין לי ארץ אחרת
גם אם אדמתי בוערת
רק מילה בעברית חוזרת
אל עורקיי, אל נשמתי
בגוף כואב, בלב רעב
כאן הוא ביתי

בגוף כואב, בלב רעב
כאן הוא ביתי

בְּמִדְרָגוֹת קוֹרֵת בֵּיתִי / אברהם זימרני (זינגמאן)

המחבר, אביה של **עמליה גולדברג**, כתב פואמה בהשראת חלומות חוזרים שפקדו אותו, כשנדוד לו, כשהיה כאן בארץ, גורל היהודים בשואה וגורלם של הנרצחים הרבים, ביניהם אימו ואחיו, בגיטו קובנה.

מובאים כאן קטעים מהיצירה, שבמקור מכילה 7 פרקים

ורואה אתה, יקירי, גם לבכות לא אבכה,
אכן דאגתי לך שנים כה רבות בהיותך שם רחוק
כי אומרים חם מאד, חם מאד שם בארץ חייך
ואצלנו קר, קר מאד, הן ידעת.....

.....

וכי צמחו לי כנפי אירון לטוס כבחלום נעורי במרומים
צעדתי לארץ מדרכה על יד בתי מכלול גבוהי קומה,
נצצו חלונות לראוה, המו בתי קפה בשאונם,
צעדתי על מדרכת עיר המרומים, עיר העננים
זו קומה שניה שאינה כבר, שלא תהיה שוב,
כי למרגלותי נמשכה שדרת הרחוב המרכזי
כשביל בראש דעה קרוח....

שמים לא השקיפו על גן העיר דליל עצים
אי שורת הבתים מעבר שדרה על ידה עברתי
ללמד, לטייל, לפגישה, למשלוח אגרת.
אך הנה בית חד מתנוסס ומבהיק כמשחרר זה עתה
מפגעיו -

שן אחת מתיהרת בלסת זקן פתושה מכתשים
העלי למהר או להאט צעדי?

על ידי מתגנדרת חנות הפלבו בבילאי סחורתה ואנשיה
אך מה רב השקט, דומיית פומפיאה מדברי הימים,
הנה זו פרשת הרחובות רוחשת אדם וכלי רכב בשריק
פה חנות מגבעות בחצר אפולולית לי חפנה תלמידה
חננית שחרחרת,

כאן מאירת חנותנו גדושת ספרים ואבק! סורים
והעץ העבות על ידו ממתקים מזקנה קפואה
בפרוטות נדיבות זללתי.

הרחוב הרחב מתפצל לסמטי סמטאות של חיי תגורנים
שוקקים

פעמוני כנסיות, "קדושות", בתי מדרש, גערות סבלים,
ציוצי תינוקות בית-רבן,

מאות ומאות בשנים בשלוח השוקקת מעגליהם שלבו
באחיה,

עד פרץ משטמה מהר-געש מרומי רשעת האדם,
וטבעו הבתים בתלי העפר והאפר.....

במדרגות קורת ביתי עליתי
חמום מיעף, עצור נשימה,
דפק לבי על דלת שנפתחה,
עמד אחי בשנת חיי השתים עשרה
תמה: "מה דפקת כאורח?"
נכנסתי לאפולולית מטבח,
הבהיקו כלי הנחשת במקומם,
אמי גחונה על סיר וברז
מפנה ראשה: "מה כה אחרת?"
גמרנו לאכל ארוחתנו."

צעדתי צעד, שנים, לחדר האכל:
שלחן עליו מפה צחורה פרושה עדין,
שעון-חשמל סופר זרמיו מתמול שלשום
מזנון צופן צפונות במגרותיו,
תמונות הקיר- אבי אמי בעדנתם
נדות ראשן לי לשלום,
כתת הגן ומחזורי עם תם גימנסיה,
רומזים אלי "ברוך הבא!"

וכתמיד תמונת פליטים קודרת
על קיר דרכה בזעף ממשיכה.
נהרת אביב בליטא עם צהרם,
ושלות השקט מזמזמת בעצבת,
"שבת היום" נזכרתי ונרעדתי,
"אני בבית, אמא, אמא!" התחלחלתי

אמא נגשת, יושבת על יד השלחן,
צנומות עמל אך צעירות פניה
שפתיה כווצות מכאב ועיניה נוהרות
מישירות מבט ישר אלי,
ואני כבר יושב וחס מחנק בגרון,
מוכן להתפרץ בסער, לחבק ראשה הסב,
אך היא מחיכת לפתע חיוך נחומים ומרגוע
"הנה באת, מחמדי, יפה עשית ואל תתעצב
הנה בבית מצאתנו ואנו כבר שלמים,
מאד מאד התגעגענו, נפשנו יצאה אליך,
אל תבכה ילדי, הן מדירתנו לא גרשנו
לא נסחבנו לגטו וגם לא...נרצחנו,
הנה שלמים אנו לפניך ושקטה אני

בְּעִיר הָעֵתִיקָה בֵּין כְּנָסִיּוֹת וּמִנְזָר וּחְנִיּוֹת לְבוֹנָה וְתִשְׁמִישֵׁי קִדְשָׁה,
 בְּסִמְטוֹת עֵקֶלְקֵלוֹת הַטּוֹמְנוֹת כָּל הָעֵנִי וְהַדְּוִי בְּמִרְתַּפְיָהוּן הָאֶפְלוֹלִים,
 עַל יַד חֶרְבַת הָאֲרָמוֹן הַמְּבֻצָר סְתוּר-הָאֲכָנִים מִיָּמִי קִזְיָמִיר הַגָּדוֹל,
 בְּמָקוֹם חֲבוּקֵם שֶׁל הַנְּאֻהָבִים בְּנֵהְרוֹת הַנִּימָן וְהַיְלִיָּה
 בְּתוֹגָה וְכָאֵב עֶצוֹר בְּכַד-רֹאשׁ וּבְעֵינֵי רַחֲמִים עוֹמֵד בְּנֵן בֵּית הַחוֹלִים הַיְהוּדִי,
 וְאֵנִי עַל יְדוֹ וְדָמוֹת אַחֵי עַל יְדֵי דְהוּיָה עֶרְפְּלִית לֹא מַעֲלָמָא הַדִּין...

נִדְחַקְתִּי לְשַׁעַר בֵּית הַחוֹלִים, בּוֹ רִיחַ חֲדַר-טְהָרָה בְּבֵית הַקְּבָרוֹת,
 בְּאוֹלָם עֲרָמוֹת עֲרָמוֹת מְעִילִים, שְׁמָלוֹת, נְעֻלֵי יְלָדִים זְעִירוֹת,
 סְפָרִים, מַחְבְּרוֹת, פְּנִקְסִים, כָּלִי מְטֻבָּח וּמְנוֹרוֹת,
 חֲטֻטְתִּי נִבְרַתִּי בְּתֵהוּ שְׂרִידֵי רְסוּקֵי עוֹלָמוֹת,
 נִשְׁקַתִּי, חֲבֻקְתִּי כָּל בְּגָד, כָּל חֶפֶץ רוֹוֵי שְׂמֻחוֹת וְדָמְעוֹת,
 בְּכִיתִי צְעָקְתִּי: "אֵלֵלֵי לִי! אֵיכֶם, אֵיכֶם?"
 וּבְסַחֵף מְטוֹר דְּמָעוֹת, בְּסוֹפַת הַיָּלִל וְהַכָּאֵב
 בְּרַחְתִּי וְרַצְתִּי מִבֵּית לְבֵית מְסֻמָּה לְסֻמָּה
 הַבִּיטָה! לֹאמָא! מִרְחוֹב לְרְחוֹב וּקְצָרָה הַנְּשִׁימָה,
 וְהִנֵּה הַרְחוֹב וְהִנֵּה הַחֶצֶר וְהִנֵּה הַדְּהָרָה בְּמִרְצָפֹת
 וְיַעַף מִדְּרָגוֹת וְקָרִיעַת הַדָּלֶת-
 אֶפְלוֹלִית הַמְּטֻבָּח, רִיקְנוֹת שְׂמֻמוֹן וְקוּרֵי עֶכְבִּישׁ,
 וְחֲדַר הָאֶקֶל שְׂמֵם וּמְהַדְּד צְעָדִי בְּדָמִי,
 קִירוֹת דְּהוּיִים וְאַבְלִים קוֹדְרִים וְזוֹעֲפִים לְקָרְאֵתִי,
 אֵין בֵּית, אֵין אִמָּא, אֵין אִמָּא!- גְּנַחְתִּי, צְנַחְתִּי.

חדרה 7.1.46-24.1.46

גטו קובנה. ציירה אסתר לוריא ניצולת הגיטו מתוך ספרה "עדות חיה"

הריסות גיטו קובנה

מסע היב"תניקים לפולין חוויה עוצמתית ומטלטלת

גאיה סעידי, גיא מזמר ושירה סעידי השתתפו במסע לפולין וסיפרו על חוויותיהם:

בפתח הדברים ציינו שלושתם, כי יצאו מבחירה, כי מה שקרה בשואה עניין אותם.
גאיה: עניין אותי בעיקר ללמוד ולחקור את סיפור המשפחה שלי, את העבר של העם היהודי וכן לראות בעיניים את הרוע והמקומות הלא אנושיים שתמיד מראים לנו בתמונות.

שירה: זה שונה מהרגיל – עם חברים בדרך כלל לא טסים למקומות כאלה, אלא לבילויים ועכשיו עברנו יחד מסע משמעותי.

בסמינר ההכנה לא ממש האמנתי לסיפורים. חשבתי שזה סיפור וסרט וכשהגענו למקומות ראיתי את זה בעיניים, זה לא כמו לראות במחשב.

לי, המקומות שאין מה לראות בהם, כמו טרבלינקה היו יותר חזקים, היה לי יותר קל לדמיין שם את הסיפור האמיתי הבלתי נתפש.

במקומות שראינו שרידים, כמו במידאנק, זה נראה לי כמו תפאורה בסרט, מהסרטים שראינו לפני היציאה למסע.

גאיה: רציתי וחכיתי לנסוע לפולין. הקונספט של לצאת למסע הזה ולעבור ולחוות מה שהיה במסע הנורא הזה עם החברים והשכבה, ולא עם המשפחה, נראה לי מאוד. נראה לי, שחברת החברים הופכת את המסע למשמעותי.

גיא: לי, המחנות היו הכי משמעותיים. לדוגמא, באושוויץ היו מלא משלחות ואנשים, אז דמיינתי שחברי המשלחות הם יהודים ששהו במחנות בעבר. היו מקומות שעצמתי את העיניים לכמה דקות ודמיינתי מה קרה שם. למשל, כשראיתי את המזוודות, השערות והנעליים באושוויץ זה זעזע אותי. זו זוועה.

היה לנו מדריך טוב, דור שני לשורדים. הוא הכניס אותנו ממש לחוויה, הוא קרא עדויות וקולו רעד, מה שחיבר אותנו לכל הסיפורים.

שירה (הייתה בפולין לפני שנה במסגרת חילופי תלמידים): פתאום ראיתי את פולין באור שונה מהקודם. לפני שנה לא חשבתי על זה בכלל והשנה כשנסענו באוטובוס ועברנו ע"י כפר דמיינתי שאולי קרה שם משהו. פגשתי את החברים מלפני שנה בבית כנסת ולא במחנות, הם היו מודעים לזוועות.... כשחזרנו ארצה אמרתי שאני לא רוצה לחזור יותר לפולין.

גאיה: ממליצה לצאת, לא לפספס את ההזדמנות, גם אם חברים מפחדים ולא יוצאים, לצאת, למרות שזה קשה ואינטנסיבי, זה משהו שחייבים לצאת ולעבור. יתכן ובגיל מבוגר זה יותר משמעותי, אני חושבת, שכדאי לנצל את הזמן עם השכבה והמחנכים.

היו לנו סמינרים ב"צפית" וביקרנו ב"יד ושם" וביד מרדכי, ההכנה לא גרמה לנו להיות פחות מופתעים מכל המראות והמחנות אי אפשר להכין לזה.

לי היה הכי נורא במקומות שנשמרו למשל, באושוויץ - חדרי הילדים והציורים שציירו, אפשר לדמיין את הסיטואציה.

גיא: כל הזמן הכניסו לנו לראש שהנאצים התייחסו ליהודים כמו לבקר ולא כבני אדם, היה הרג שיטתי וראינו אותו לאורך כל המסע – הנה עוד משלוח והולכים שמאלה, ימינה ככה זה נמשך...

תודה לגאיה, גיא ושירה.

המסע לפולין – "צפית" תשע"ט שכבת יב': סופה, ברק, הוריקן, חמסין, רקיע, יורה

יום ד – 3/4/19

16:30 - יציאה מצפית לכיוון שדה תעופה בן גוריון שכבת יב' שמנתה 121 תלמידים ו-13 אנשי צוות.
21:00 – המראה ללובלין

יום ה – 4/4/19

סיור בעיר העתיקה לובלין, ביקור במחנה ההשמדה מאידינק, לרגלי הר האפר קיום טקס מרגש מאוד. הביקור במחנה ההשמדה הותיר רושם עז על התלמידים. לנגד עיניהם ניצב מחנה ההשמדה הגדול, המצוי ממש מול בתי העיר לובלין. המחנה רחב ידיים. צריפים רבים נותרו שלמים ממש כפי שעמדו לפני למעלה מ-70 שנה. מראה הדרגשים בצריפים, צריף הנעליים, ביתן בורות השימוש, הקרמטוריום – כל אלה הותירו את התלמידים כואבים בעמדם מול העדות להשמדת בני עמם. שירת התקווה בסוף הטקס

נשמעה חלשה מעט לאחר המראות הקשים ולנוכח העדויות ששמעו הן מפי ילדים שסיפרו את סיפור הסבים והן מפי המדריכים.
בערב נערכה לכל כיתה שיחה שבה שיתפו התלמידים את הרגשותיהם לאחר היום הקשה שעברו.

יום ו – 5/4/19

סיור בבית הקברות בוורשה. בבית קברות זה קבורים יהודים שנפטרו לפני מלחמת העולם השנייה וכן לאחריה. כמו כן מצוי בו קבר אחים לזכר נספים בשואה. בבית הקברות ישנו פסל לזכר יאנוש קורצ'אק. בבית הקברות מצאו מחבוא ילדים יהודים בזמן מלחמת העולם השנייה. על מצבות רבות מצויים סיפורי חייהם של הקבורים. בית הקברות רחב ידיים וכמובן שלא נעצרנו על יד כל קבר, אלא ליד קברים שמאחורי הנקברים סיפור מיוחד.
אחר כך ביקרנו בבית הכנסת נוז'יק, אחד מבתי הכנסת הידועים בוורשה. סיירנו בכיכר גז'יבובסקה, במרכז התרבות בוורשה, באנדרטה לזכר יאנוש קורצ'אק, בזלוטה, בעיר העתיקה בוורשה.
בערב ערכנו קבלת שבת ולאחר מכן נערכה שיחת ערב בכל כיתה לסיכום היום.

יום שבת – 6/4/19

נסיעה לעיר לודג'. ביקור במנופק טורה, ברחוב אוגודובה, באנדרטת הלב השבור, ובתחנת הרכבת רדגסט שם ניצב קרון רכבת אוטנטי מתקופת מלחמת העולם השנייה. אל הקרון ניתן להיכנס ולדמיין כיצד הוכנסו לתוכו כ-100 איש. הקרון מחובר לקטר אוטנטי מאותה תקופה. בהמשך קיימת מעין מנהרה שעל קירותיה רשימות של הנשלחים מגיטו לודג' לאושוויץ ולשאר המחנות. כמה ילדים מצאו שם שמות משפחה של יקיריהם והיו רגעים מרגשים מאוד. כמו כן ילדים סיפרו עדויות של הסבים שהיו בגיטו לודג' והובלו ברכבת לאושוויץ.
מלודג' חזרנו לוורשה והלכנו במסלול הגבורה עד רחוב מילה 18, המקום בו היה הבונקר של מרד גיטו וורשה. טקס ערכנו ליד האנדרטה (לא ניתן לערוך טקס במילה 18).
בערב נערכו שיחות ערב לסיכום היום.

יום א – 7/4/19

נסיעה לטיקוצ'ין וביקור בבית הכנסת בטיקוצ'ין. זהו בית כנסת מרגש מאוד, כי על קירותיו תפילות ופיוטים הכתובים בעברית. סיור בכיכר העיר ממנה שלחו יהודים הן ליער והן לטרבלינקה.
נסיעה ליער לופוחובה, שבו מצויים שלושה קברי אחים לזכר הנספים בבורות הירי. שם ערכנו טקס מאוד מאוד מרגש. נסיעה לטרבלינקה. זהו מחנה השמדה שלא נותר ממנו דבר מלבד הרמפה, שאליה הורדו היהודים שהובלו למקום ברכבות. במקום אנדרטה גדולה לזכר הנספים וכן 17.000 אבנים כמספר קהילות ישראל שהושמדו. אבן גדולה לקהילה גדולה כמו לודג', ואבן קטנה לקהילה קטנה. ערכנו טקס מרגש מאוד. לי אישית המקום מיד מרגש עד בכי, כי סבא חנוך וסבתא איילה, הוריו של אבי, חיים, נספו בטרבלינקה. דווקא ה"אין" של מקום זה והיער הסמוך, כמות האבנים והמצבה מרטיטים תמיד את ליבי.
אני מדמינת את הסבים שלי ניצבים שם על הרמפה ומובלים אל מותם.
בערב נערכו שיחות בכיתות לסיכום היום.

יום ב – 8/4/19

נסיעה לקילצה, פלנטי 7, בית הקברות של קיילצה, טרנוב – רינק, בימה, אנדרטה בכל המקומות שמענו עדויות על אשר ארע במקומות אלה. בהמשך נסיעה לקרקוב.
בערב נערכו שיחות ערב לסיכום היום.

יום ג – 9/4/19

נסיעה לאושוויץ – בירקנאו. ביקור בבירקנאו מחנה העבודה וההשמדה. בכניסה הברזל המובילה פנימה כבר השאירה רושם על התלמידים. בדרך בתוך המחנה שמענו עדויות שילדים סיפרו מפי הסבים שלהם. במקום ניצב קרון אוטנטי מאותה תקופה. ליד מה שנותר מן המשרפות ערכנו טקס מרגש. אחר כך משם נסענו לאושוויץ. הכניסה כמו למוזיאון. בביתנים מזוודות, מברשות שיער, שיעור, נעליים, כלי אוכל. ותמיד מצמרר לעמוד ליד תצוגת בגדי ילדים קטנים שטרם למדו ללכת. תמונות שצולמו באושוויץ בגדלים שונים תלויות על הקירות. בביתן היהודי לוחות גדולים ובהם שמות של כ-3 מיליון וחצי יהודים שנספו בשואה. שם ילדים נעמדו לחפש את שמות קרובי משפחתם. היו רגעים מרגשים גם לי, כשמצאתי את שמה של סבתי איילה שנספתה בטרבלינקה. בביתן היהודי היה טקס "לכל איש יש שם", שבו כל ילד שהביא שמות משפחה של קרובים שנספו בשואה, עמד וקרא את השמות. זה היה מעמד מאוד מרגש כי לפתע המספרים קבלו שמות, פנים, גיל ומקום לידה.
בערב נערכו שיחות בכיתות לסיכום היום וחולקו לילדים מכתבים מן ההורים.

נסיעה לקז'מיש בקרקוב, ביקור בבתי כנסת עתיקים, סיור בגטו פודגוז'ה. כאן שמענו עדות מפי אחת מבנות המשלחת. גם אני מסרתי עדות על ההכרות בין אבי לאמי ועל עבודתם בבית של השומר הצעיר שבו הם עבדו ב"בריחה", אספו ילדים ממקומות שונים בפולין, הביאו אותם לבית הזה ולימדו אותם עברית וכיצד יוכלו להשתלב בא"י, כשאבי ואמי זיפו תעודות לאותם ילדים והדריכו אותם. נסיעה לפלאשוב, מחנה עבודה שממנו אחר כך נשלחו יהודים לטרבלינקה. נסיעה לסוקניצה בעיר העתיקה בקרקוב. כאן ניתן זמן חופשי לילדים לקניות. ביקור בארמון ואול והיינו עדים לחיזיון של אש שיצאה שם מפי הדרקון – הפסל שניצב מחוץ לארמון. בדרך כלל לא יוצאת אש, ולנו התמזל המזל והאש יצאה שלוש פעמים... נסיעה למלון ויטק שם אכלנו ארוחת ערב ונערך סיכום ונאמרו תודות למדריכים, למחנכים ולמלווים. נסיעה לשדה התעופה בליצה שבקרקוב. טיסה הביתה. איסוף הילדים על ידי ההורים מבית הספר.

דברים לסיכום המסע לפולין

במסע שלנו לפולין היו מאה עשרים ואחד מסעות פרטיים, שונים זה מזה, כל אחד ואחת והמסע שלו ושלה. ושלושה עשר מסעות של הצוות המלווה, המחנכים, מאיה, הילה, צילה, אייל, ירדן וריקי. המדריכים, ענת, רן, אורן וזך. מוני הרופא, ניר, מנהל המסע, נטע, מנהלת בית הספר. אבל היום יחד עמנו ישנו גם מסע משותף אחד, מסע שיחבר בינינו לעד. כזה שרק אנחנו, המשתתפים בו שותפים לו ולסודותיו.

ארזנו מזוודות עם לא מעט שאלות. לא בטוח שחזרנו עם פחות שאלות, ובטוח שללא תשובות...!!! לא פעם שואלים אותנו בחזרנו מפולין "איך היה?" לשאלה הקצרה הזו אין תשובה קצרה ופשוטה. התשובה מורכבת מכלל החוויות, התמונות, המראות והרגשות שליוו אותנו במסע מ"צפית", לאדמת פולין הרחבה ובחזרה. הודות למדריכים של המסע הצלחנו להרגיש ולפרט את המושג הבלתי נתפס של "שואה" לתמונות אישיות נוגעות ללב, בעזרת סיפורים אישיים ועדויות שהמדריכים חשפו בפנינו, ושיילדים הביאו בשם הסבים והסבתות שלהם, בעזרת המראות בערים, בעיירות, בבתי הכנסת, בבתי הקברות, במחנות ההשמדה, בבורות הירי, ב"בלוקים" ובצריפים, ב"אין" וכן בעזרת שיחות הערב שיצרו שיתוף רגשות ותהיות בכל אחד ואחת.

זהו מסע של משמעות, המשמעות שאנחנו נותנים לכל המראות, הקולות, הצלילים, שרוב הזמן צריך לדמיין. לדמיין את אלפי קהילות ישראל מובלות אל מותם. לצעוד ביער לופוחובה ולדמיין את אלפי יהודי טיקוצ'ין מובלים בהכנעה אל בורות הירי. להביט על האבנים בטרבלינקה הירוקה והריקה ולדמיין את אלפי הקהילות, הקבורות מתחת לצמחיה השותקת. אבא, אמא, אחים, אחיות, דודים, דודות, סבים וסבתות.

ללכת על מסילת הברזל בבירקנאו ולדמיין את מיליוני היהודים, שעד לפני רגע קט עוד לגמו כוס תה בביתם בהולנד, ביוון או בהונגריה, ועכשיו הם נאלצים לפשוט את בגדיהם, גוזזים את שערם, והם צועדים אל מותם. לעבור מתחת לשער הברזל באושוויץ, שעליו מתנוססות המילים המפורסמות "העבודה משחררת" ולדמיין לצדו את תזמורת המחנה מנגנת צלילים צורמים, השולחים את היהודים אל קיצם. לעשות את כל אלה ולדעת שחייבת להיות לזה משמעות. לדעת שאם אין אנו למדים מן ההיסטוריה, אין כמעט טעם ללמוד אותה. לדעת את הנורא מכל, שאת כל הזוועות האלה עשו אנשים רגילים, אנשים שקמו בבוקר, נתנו נשיקה לאישה וילדים שלהם, נסעו או הלכו לעבודה, צייתו לפקודות מבלי להניד עפעף ולשאל שאלות נוקבות על מהות העשייה שלהם, ולאחר יום העבודה הביאו חלב או ביצים בדרך הביתה, כשהם משאירים את כל הרשע בין כותלי המחנות כאילו הוא לא קיים.

ואת המשמעות של הידע הזה כל אחד מאיתנו נותן לעצמו, מתוך הבנתו, מתוך תפיסת עולמו מתוך הערכים והאמונות שלו. אני מאמינה שמסע כזה צריך לגרום לנו להיות רגישים יותר, כאלה שאינם עומדים מן הצד, אלא נוקטים עמדה ברורה וערכית, פועלים למען עולם טוב יותר בשבילנו, בשביל אחרים, בשביל עתיד ילדנו. ועוד נושא חשוב במסע הזה אל נבכי הרשע העולמי, חשוב לזכור שהיו גם אנשים טובים באמצע הדרך, כאלה שבחרו לא לעמוד מן הצד ולהתעלם, כאלה שעזרו, החביאו, האכילו. אלה הם חסידי אומות העולם. הם ההוכחה שיש לעולם הזה תקווה ותקנה.

המסע לפולין מחזיר אותנו הביתה שונים מעט ממה שיצאנו אליו. יוצאים אליו עם הרבה שאלות, ובדרך כלל הוא מחזיר אותנו הביתה עם הרבה יותר שאלות. שאלות שלא תמיד יש עליהן תשובות, אבל שאלות שגורמות לנו לעצב את אישיותנו, את ההחלטות שלנו, את הערכים שלנו ואת הפעולות שנבחר לעשות: לגור במדינת ישראל, מדינה שהיא הבית, לעסוק בחינוך, ולעשות כל יום משהו טוב...אחד...קטן ...

ריקי בן אריה

דבר השכבה

שישה מיליון. מספר שמאז ומתמיד עבר מולנו, עבר, כמו עוד מספר, בלי ההבנה מה באמת עומד מאחוריו. ואתה אתה עומד, ומביט בכמויות. בכמויות הנעליים והמזוודות. החפצים, השמות, השערות והמיטות. מבין שכל אחד כזה שייך לבן אדם.

עומדים בתוך קרון רכבת עם עוד 30 אנשים וצפוף. ואז אתה מבין שבכל אחד כזה היו מכניסים 150. ואתה ממשיך ללכת ורואה רשימות ועוד רשימות עם כמויות של שמות שעל כל שם קו ולידו משבצת עם וי. והכל מתוקתק ונראה כמו מכונה, ואז אתה מוצא שם משפחה שאתה מכיר. פתאום אתה מתחיל להבין את המספר הזה- שישה מיליון. שמאחורי כל שם ברשימה, מאחורי כל בגד, נעל ושערה עומד אדם. אדם שהיה עולם שלם. שיכול היה להקים משפחה. אדם שעבר את הזוועה הזו שלעולם לא נצליח לראות אותה כמציאותית.

חלפו כבר שבועיים מאז שחזרנו לארץ. שבועיים שבהם כל אחד ואחת מאתנו עדיין מנסים לעכל את מה שעברנו ולא מצליחים עד הסוף. כנראה שגם לא נצליח. שום הכנה מוקדמת, שום הסבר ושום תיאור לא יוכלו להכין אותך באמת לדבר שנקרא "המסע לפולין". שום מילים ושום תמונות לא יוכלו להכין אותך לרגע בו תעמוד מול מחנות ההשמדה. מול המשרפות. שום דבר לא יוכל להכין אותך לרגע בו תראה מול העיניים שלך שיערות. ככה, של בני אדם. שתראה רגליים תותבות, שתראה אין ספור מזוודות ונעליים ואת הבגד הכל כך קטן שלבש ילד בן שנתיים. אנחנו נמצאים בדיוק באותם המקומות שהכל קרה. שומעים עדויות מאנשים שעברו את כל הזוועות האלה ופשוט מתקשים להאמין. הכל נראה כל כך מופרך והמוח הפשוט של האדם לא מסוגל לעכל את סיפורי הזוועות האלו. המפלצתיים והבלתי אנושיים. ואז אתה עוצר לכמה רגעים ומזכיר לעצמך שאת כל זה עשו בני אדם. כאלה שבבוקר ייצרו שלוליות של מוות ואחר הצהריים חזרו אל משפחותיהם ושיחקו עם ילדיהם כאילו שהכל רגיל לחלוטין. אף יצור או אף שטן לא חולל את כל הרוע ואת מכונת המוות הזאת. אף מפלצת לא הפכה את פולין לבית קברות, אלא האדם. שבועיים עברו מאז שחזרנו לארץ. ימים שבהם הראש לא מפסיק לחשוב גם על המעט שעדיין בחיים. על אלה ששרדו. איך אתם, שעברתם את כל זה נותרתם עם כוחות? להגיע לארץ ולהקים משפחה. אחריי שראיתם במשך כל כך הרבה זמן רק מוות מול העיניים. כמה חזקים אתם צריכים להיות וכמה הערצה מגיעה לכם? כנראה שהיום שוורדיי השואה לא זוכים לה מספיק, ובמקומה נשמעים המשפטים הבאים:

ניצול שואה חי בדירה מזוהמת: "בגטו התנאים היו יותר טובים"
"בחג שלי אין חגיגות ואין שמחה. הבדידות קשה יותר."
"מחכים שאמות כדי לא לתת לי דירה"

שליש מניצולי השואה בישראל חיים מתחת לקו העוני.
אלפי ניצולי שואה מחכים לדיור ציבורי: "כמו פליטים במדינה"
"קשה בעיקר לחיות. אם היה לי כוח ללכת לגג אני הייתי קופץ ממנו מזמן"
המילים האלו בדיוק יצאו מפיהם של שורדי שואה. כאלה שעברו כל כך הרבה ומקבלים כה מעט. אנחנו לא יוצאים למסע הזה אך ורק בשביל לזכור את אלה שנספו, אלא גם בשביל אותם אלה שלא ניצלו מהשואה- אלא שרדו אותה. אסור לנו לשכוח אותם. אסור לנו להישאר אדישים לאותם האלפים שחיים מתחת לקו העוני. אסור לנו להיות אדישים לאותו האיש שהחיים בגטו עדיפים לו מחייו כעת, ולאותו אחד שהחג בשבילו זה עצב. לזה שמרגיש שמחכים שימות ולזה שהיה קופץ מהגג אילו רק היה מסוגל להגיע אליו.

ואלו כל כך מעט מהדברים אשר חווים שורדיי השואה. חווים במציאות הקיימת במדינתנו. תחשבו, מה אם כל אחד ואחת מאתנו היה עושה משהו למענם. למען אלה שאיבדו את התמימות שלהם בגיל כל כך צעיר. אלה שחיו חיים שאף אחד מאתנו לא מסוגל לדמיין. בואו ניתן להם את הכבוד האחרון ונעשה ששארית חייהם תהיה מוארת. נקרא בטקס ליום הזיכרון לשואה ולגבורה ב"צפית".

כתבו: גלי אליעז ושירה סעידי

בערב יום הזיכרון לשואה ולגבורה נתכנסנו ליד האנדרטה לבני המשפחות שנספו לזכור ולהזכיר.
בטקס המגובש הוקראו קטעי ספרות (פרוזה ושירה), פרקי עדות והושמעו קטעי זמרה.
יבואו על הברכה דני הס, הקריינים וצוות ההגברה.

נזכור את בנינו חברינו שנפלו במערכות ישראל

יעקב גולדשמיט (רינגל) -

נולד ב- 30.3.1920 נפל ב- 12.11.50 בהתפוצצות מחסן מוקשים בשדות כפר מנחם.

עמרם בן חורין -

נולד ב- 4.9.39 נפל ב- 6.6.67 בקרב על עזה.

יוחנן בן חורין -

נולד ב- 10.4.45 נפל ב- 6.6.67 בחזית סיני.

דני גלבוע -

נולד ב- 13.3.42 נפל ב- 4.11.70 בדרכו לשרות מילואים.

גבריאל ברעם -

נולד ב- 26.12.54 נפל ב- 6.10.73 בחזית סואץ.

עמוס ברוג -

נולד ב- 14.1.53 נפל ב- 9.10.73 בקרבות ברמת הגולן.

ראובן כהן -

נולד ב- 2.3.46 נפל ב- 10.10.73 בקרבות ברמת הגולן.

גיא שלו -

נולד 12.4.60 נפל ב- 19.8.80 בקרב בלבנון.

גדי פטיש -

נולד ב- 25.6.44 נפטר ממחלה ב- 8.1.1990 בעקבות שרותו בשייטת.

יואל בן אשר -

נולד ב- 26.3.51 נפטר ממחלה ב- 15.4.2004 בעקבות שרותו בשייטת.

אֲנַחְנוּ חִיבִים לָהֶם הַכֹּל
כָּל שְׂבִיב-חַיִּים, כָּל נְשִׁימָה שֶׁבָנוּ
לְאֵלֶּה שֶׁיֵּצְאוּ לְקֶרֶב הֵהוּא עַל רַגְלֵיהֶם
וְשִׁחְזְרוּ הַבֵּיתָה בְּאֶרֶן
וְשׁוּם מְלָה, שׁוּם הֶגְהָ וְשׁוּם קוֹל
מְלַבֵּד אוֹתָם צְלִילִים שֶׁבָם הִטְבַּעְנוּ
בְּחֶשֶׁק הַנוֹרָא הַזֶּה שֶׁל בְּכִי יִקְרִיֵהֶם
לֹא יִגְבְּרוּ עַל חֲנֹק-הַגְּרוֹן.

הָאֶרֶץ הַיְפָה, הַמְּיֹסֶרֶת, שְׁדַרְכֶיהָ
מְלֵאוֹת כָּאֵב וְאֲבִיבָה קֶצֶר
יֹדְעֵת כִּי הִיוּ הֵם הַיְפִים שֶׁבִין פְּרֻחֶיהָ
מִזֵּן שְׁעוֹד כְּמוֹהוּ לֹא נוֹצֵר
וְהִיא חוֹרְטֵת עַל לְבָהּ וְלֹא רַק עַל קִבְרֶיהָ
בְּשֵׁן וּבְצַפְרָן אֶת שְׁמוֹתֶם
שֶׁל אֵלֶּה שֶׁלָּהֶם הִיא כָּאֵן חִיבֵת אֶת חַיֶּיהָ
וְשֶׁאֵף פֶּעַם לֹא תִשְׁכַּח אוֹתָם.

אֲנַחְנוּ חִיבִים לָהֶם הַכֹּל
וְעַם הַחוֹב הַזֶּה שֶׁאֵין שׁוּם סוּף לוֹ
נְחִיָה תְּמִיד בְּאוֹבֵר-דְּרֹאפֹט שֶׁל בְּנֵק-הַגְּעֻעַ
שֶׁלֹּא יִשְׁלִים לְעַד עִם חֲסָרוֹנָם
וְלֹא נוֹכַל בְּשׁוּם מְשָׁקֵל לְשַׁקֵּל
אֶת מָה שֶׁאֵי אֶפְשָׁר שֶׁלֹּא לְכַסֵּף לוֹ:
שִׁיּוֹם בְּיוֹם נִלְמַד בְּדָם לִבָּנוּ הַפְּגוּעַ
לְהִיּוֹת כָּאֵן רְאוּיִים לְקֶרֶבָנָם.

הָאֶרֶץ הַיְפָה, הַמְּיֹסֶרֶת, שְׁדַרְכֶיהָ
מְלֵאוֹת כָּאֵב וְאֲבִיבָה קֶצֶר
יֹדְעֵת כִּי הִיוּ הֵם הַיְפִים שֶׁבִין פְּרֻחֶיהָ
מִזֵּן שְׁעוֹד כְּמוֹהוּ לֹא נוֹצֵר
וְהִיא חוֹרְטֵת עַל לְבָהּ וְלֹא רַק עַל קִבְרֶיהָ
בְּשֵׁן וּבְצַפְרָן אֶת שְׁמוֹתֶם
שֶׁל אֵלֶּה שֶׁלָּהֶם הִיא כָּאֵן חִיבֵת אֶת חַיֶּיהָ
וְשֶׁאֵף פֶּעַם לֹא תִשְׁכַּח אוֹתָם.

לזכר הנופלים

במהלך השנה האחרונה, בסיוע הקיבוץ ומשרד הביטחון קיימנו מספר מהלכים במטרה לחדש, לשפר ולשדרג את חדר הזיכרון. במהלך העבודה הוחלפה הרצפה משטיח לפרקט, הוחלפו גופי התאורה, הוכנו תיקים אישיים חדשים לכל אחד מהנופלים והוכנסו עמדות מחשב ומסך טלויזיה, מה שאמור לפתוח דרך נוספת להכרות עם פרטים מקורות חייהם של הנופלים. עבור כל אחד מהנופלים הוכן דף אלבום דיגיטלי בו ניתן יהיה לצפות באמצעות המחשב או בהקרנה על מסך הטלויזיה שהותקן בחדר. החומרים שהוכנסו בשלב זה הם ראשוניים והמעוניינים, משפחה ו/או חברים יוכלו לצרף תמונות, מאמרים, סרטים וכו'. להבדיל ממה שהיה עד כה, בשל הציוד יקר הערך ומתוך רצון לשמור עליו, חדר הזיכרון יהיה נעול. הכניסה כמובן חופשית אבל בתיאום עם שלומי שקד ו/או רבקה ברק. הכנסת חומרים חדשים יש לעשות בתיאום עם אורנה תל אור. נכבד את זכרם של בנינו וחברינו ונשמור על המקום המיוחד הזה.

אוכמה

71 שנה למדינת ישראל ה' באייר תש"ח – ד' אייר תשע"ט

אני ציוני?

יהודית אפרתי שאלה אותי על יחסי למדינה, מהן מחשבותיי, היכן אני משולב בה? כיצד אני מגדיר את יחסי למדינה בעבר וכיום ומה דעתי לגבי העתיד - וכול זה "בלי פוליטיקה". ניסיתי לגבש תשובה דרך נקודות מבט, עברי, מצבי ושאיפותיי לעתיד (בעיקר לילדי ונכדיי כאזרחי המדינה). והגעתי למסקנה כי ראשית עלי לענות **לעצמי** "האם אני ציוני"? שאלה זו אני מגדיר ככותרת הריאיון והשיחה עם יהודית, ובכדי למצוא את התשובה אחפש בעברי האם והיכן חשבתי, אמרתי התלבטתי ופעלתי מתוך "ציונות"?

אני, בן 80, גרוש, אב לארבעה וסב לתשעה גר בקבוץ כפר מנחם ובן זוגה של נורית שור. חניך המושבה באר יעקב וביתי הקבוע בהרחבה "נווה דורון". בוגר "גימנסיה הרצליה" בתל אביב. מהנדס אזרחי בוגר הטכניון בחיפה במגמות הידרו טכניקה, בנייה ומדידות, הרחבת יידע בגאודזיה ובהנדסה ימית, והשלמות לימודי כלכלה בבר-אילן. בעל משרדי תכנון, ניהול וייעוץ בצוע ברוב ענפי ודיסציפלינות ההנדסה האזרחית. עובד למחייתי ומימון לימודי מגיל 13, ולפרנסתי כמהנדס מ-1963 עד היום. כיום פנסיונר וחבר וועדת ייעוץ ממשלתית בנושא בניה.

וכול הקדמה זו, מדוע? רק כדי לענות על שאלתי לעצמי.
הרי (אולי כעוד אחרים), חייתי את חיי תמיד בדרך שחשבתי כנכונה בעיני לחיות: בכבוד ובהגינות,
בתרומת חלקי למדינה, לצבא בשרות סדיר ובמילואים, בהוראה והדרכה, בחניכה ובהנחיית הדורות
הבאים. עשיתי כל אלו כמובן מאליו, מבלי לחשוב האם וכיצד אני תורם למדינה או לפרט, האם זו
השתלבות, תרומה למדינה או ציונות.

בטיול משפחתי עם פלמ"חניק וותיק (ז"ל) לפני כמה שנים, ממשחררי הגליל, צפת, מצודת כוח, בירייה
ועוד, שאלה נכדתו הבוגרת: "תגיד לי, סבא, האם חשבתם שאתם עושים היסטוריה??"
הסב, בן ה-80 אז, צחק וענה לה "אנחנו, הייתה לנו משימה לכבוש את המקומות ולשמור על חיינו ככול
האפשר, - לא היה לנו זמן לחשוב על ההיסטוריה".
המדינה חשובה לי כיהודי וישראלי ואני קודם כל יהודי וישראלי.
אינני דתי, אך יש לי שורשים של חינוך דתי ואני מכיר את הדת היטב.
כל חיי אני חילוני ויחד עם זאת אהבתי ללמוד תלמוד ותנ"ך בגימנסיה. דת ויהדות עבורי הן ההיסטוריה
והתרבות שלנו, וכל עוד אינה נוהגת בכפייה או תועלתיות, ומאפשרת לכל אחד לחיות את חייו -
לעולם לא יפריע לי להצטרף למניין ברחוב.
מהניסיון המגוון שלי - בהתנהגות היומיומית, בעשייה ובאורח החיים למדתי ודגלתי ב"אני אהיה בסדר,
אתה תהיה בסדר-הכל יהיה בסדר".
אני מאמין כי בלימודי הדת שזורים ערכים רבים של "בין אדם לחברו" ערכי מוסר, אהבת האדם, חמלה
ונתינה, צניעות ויושר כמו גם מנהגי היהדות וחגי ישראל המשמרים את המסורת וההיסטוריה שלנו כעם
ומביאים את סיפוריהם של אלו אשר חרפו נפשם למען יהדותם. וכל אלו הם גם חלק מאבני יסוד
הכרחיות לבניית "הישראל היפה"
לפיכך, גרסתי בחינוך ליהדות אומרת כי יש לתת לילד להכיר את שתי החלופות, החילונית והדתית
ובכך לאפשר לו בחירה. כך חונכתי את ילדי.

גדלתי בבאר יעקב יחד עם ותיקים ועולים זה מקרוב באו, תימנים ואשכנזים. מגיל 15 (באמצע שנות ה-
50 של המאה הקודמת) הדרכתי בגדנ"ע במעברת באר יעקב, ילדי עולים מטריפולי, מרוקו, אלג'יר,
ומאמצעות אשכנז פולין, רומניה יוגוסלביה ועוד. עשיתי זאת, כי האמנתי בחשיבות הגדולה של העזרה
אשר ילדי הוותיקים צריכים להעניק לילדי המעברה. איש לא שלח אותי. עשיתי זאת מצו ליבי. חלק
מחניכי הפכו לבני בית בביתנו וחלק מהם חברים שלי עד היום.

עבורי - "זו הארץ שלי לטוב ולרע", ו-"אין לנו ארץ אחרת".

אני לא חושב, שמגיע לנו הכל בזכות אבות, כיוון שזנחנו את הארץ, לפחות ל-600 שנים.
אני לא בטוח שאני צודק, אבל הייתי רוצה להיות צודק חי ולא צודק מת. אני מאמין כי ארץ זו היא שלנו
כיום קודם כל בזכותנו, אם זכות אבות מחזקת זאת, מה טוב.

במסגרות עיסוקי כמדריך, מורה, אסיסטנט ומהנדס, נתקלתי במקרים של תלמידים כחלק מכיתה או
קבוצה, חריגים במובן החיובי, אשר רצו ללמוד במסגרות רגילות אך אורח חייהם, חוסר מודעות ויכולות
של ההורים אפשר להם מסגרות נחשלות יותר, או כנוער "עובד ולומד".
חרה וכאב לי מצב זה, והצעתי את עזרתי בשיחה עם ההורים, בהחלפת בתי ספר, תוך כדי קידום
בחומר הלימודי להשגת רמת הכיתה, על ידי שעורים והכנת שעורים בבית, במקביל ללימודי שלי.

במסגרת היותי מנחה ומרצה נילוה בטכניון ובאוניברסיטת בן גוריון-השתדלתי תמיד לקחת סטודנטים
בוגרים/ מהנדסים צעירים, לשנתיים שלוש ולפעמים גם יותר במשרדי או בחברות הביצוע שניהלתי או
שימשתי כמהנדס ראשי. חלקם כיום נושאים במשרות גבוהות כמהנדסים, מתכננים, אנשי בצוע או
עצמאים בעלי חברות.
לא מעט סטודנטים שומרים איתי קשר זה שנים רבות, ליעוץ אישי ביחס להמשך דרכם, מקומות
עבודתם, מגוריהם, בנוסף להתייעצות מקצועית.

לאחרונה שאלתי את עצמי ובמיוחד לאחר פנייתה של יהודית, מה בעצם הניע אותי לעשות זאת, בפרט
שמצאתי את עצמי כזאב בודד בשיטות תמיכה אלו. אולי כאן נמצא חלק מהתשובה לשאלה בראש
הריאיון.

במהלך 57 שנות עבודתי כמהנדס בצד הביצועי, קבלני, ניהולי, תכנוני הייתי חלק מבצוע של כ 400 פרויקטים ברחבי הארץ, סיני, הגולן וחול.

חלק מפרויקטים אלה היו מסווגים, מיוחדים, יחידניים מסוגם, כאלה שאף אחד למעשה לא רצה להתעסק איתם, עמוקים, נמוכים וגבוהים, ימיים ויבשתיים, בתחומי הכבישים והמסלולים ובמבנים בעלי תכונות חוזק מיוחדות, שימוש בחומרים מיוחדים ובשיטות מיוחדות. בהיקפים קטנים בינוניים או ענקיים. בספירה על האצבעות אני יכול למנות כ-15% מהפרויקטים בקטגוריה זו.

מה הניע אותי לכיוון? הרי בכמות כזו זה כבר לא מקרי או הזדמנותי, ברור לי כי משהו פנימי, עמוק יותר הניע אותי.

בוודאי סקרנות, ללא ספק גם בריחה מהשגרה, שיתוף פעולה עם המוסדות האקדמאיים, עם מיטב המתכננים, גאווה מקצועית, הרחבת ידע כללי ומיוחד, המצאת ומציאת פתרונות מיוחדים ומקוריים, תכנון, ניהול והקמת פרויקטים זה 25 שנה בתחום הזוכה סוף סוף לשם הכללי של "איכות הסביבה וקיימות"

וכיום, כאשר אני משוטט ומטייל בארץ וכמעט בכל פינה קיים פרויקט בו נטלתי חלק אני מרגיש את הגאווה על כך כי אלו הדברים אשר בחרתי לעשות בחיי. ואין לי יכולת אחרת להסביר גאווה זו אלא דרך הציונות אשר הובילה אותי, השתמרה בי עד היום והפכה אותי לאדם משמעותי בעיני עצמי וגאה במפעל חיי.

בדברי כאן אני מוצא את תשובתי לעצמי – "האם אני ציוני"?
ואולי גם תשובתי ליהודית על יחסי עם המדינה.

גיורא

אני חי פה זהו

גיא ברקאי תיאר את יחסו למדינה ולארץ:

החיבור שלי לארץ הוא ממקום רגשי, ופחות ממקום רציונלי, כשזה ממקום רגשי קשה לשים את האצבע, אתה מרגיש שייך – תחושה שייכות. תמיד זה היה לי, כי ככה גדלתי, זה הרבה השפעה של הבית וההורים.

בתור ילד תמיד היינו יוצאים לטייל הרבה מאוד ואבא שלי השפיע אלי. הוא עבד כל השנים במשרד החינוך, תחילה כמורה ואחר כך התקדם בסולם הדרגות. השייכות לארץ זהו ערך שנמדד בהתנהגות, בצורה רגשית לא משהו שהוא שכלתני מבוקר.

טוב לי בארץ מזג האוויר, הנופים הגיאוגרפיים וההיסטוריה.

בישראליות יש הרבה דברים טובים, למשל, ערבות הדדית. בישראליות יש הרבה ערבות הדדית, זה מתבטא בכך, כשבדרך כלל כשרואים אדם שזקוק לעזרה כלשהי הישראלים יגישו את העזרה הדרושה, אך יש מידה מסוימת של הדרדרות בנכונות לערבות הדדית ועזרה לזולת, בשנים האחרונות אני נתקל יותר במצבים בהם מורגשת פחות ערבות הדדית זו.

אני מאמין שלישראלים רבים ישנם יכולות של "חשיבה מחוץ לקופסא" וזו תכונה שפחות בולטת בעיני במקומות אחרים בעולם.

להערכת העובדה שהתקבצנו מגלויית שונות ותרבויות שונות יוצרת את הייחוד שלנו בכל תחומי החיים כלפי פנים וגם כלפי חוץ.

אני חושב, שיש פערים גדולים מדי בין עשירים לעניים. אני חושב, שאפשר לנהל בצורה קצת שונה את חלוקת הכספים במדינה. זה לא שחור או לבן, אין משהו שהוא רק שלילי, המציאות היא מורכבת, לא כמו שנוטים להציג אותה טוב או רע.

הייתי שמח אם היו שינויים בנושא של דת ומדינה, אורתודוקסים ורפורמים, צריכה להיות הפרדה יותר ברורה בין הדת למדינה.

השרות הצבאי ותחושת השייכות:

אם להודות על האמת ההחלטה להתגייס לקרבי לא נבעה בעיקרה מאותה תחושת שייכות שאני חש היום, לפחות לא באופן מודע, גם בהחלטה זו הייתה השפעה רבה לעובדה שאבי שירת בצנחנים (יצא בסופו של דבר אפילו ששירתתי אפילו באותו גדוד - 890). כמובן שמי שגדל על אהבת הארץ רציתי לתרום את חלקי הכי טוב שאוכל, כילד בן 18 שמתגייס - לאתגר ולסיכונים היה גם חלק בקבלת ההחלטה. אני מניח שהשירות חיזק אצלי את ה"חיבור" לארץ ואת ההבנה לחשיבות שבקיומה של מדינת ישראל לעד.

על ציונות וישראליות

באחת הפעמים האחרונות שלי באוניברסיטה, בעודי יושב בשיעור על תולדות עם ישראל, חדרה אלי ההכרה שהיסטוריה זו נחלקת לארבע תקופות: תולדות עם ישראל בעת העתיקה, בימי הביניים, בעת החדשה ועם קום מדינת ישראל.

ואכן, מאז קמה מדינה יהודית חיי היום יום בעולם כיהודי שונים לגמרי - ישנה תחושת הגנה מפני אנטישמיות, יכולת להתקומם על אפלייתך כיהודי, והיכולת להלך עם דרכון של מדינתך מעניקה ודאות קיומית חשובה ומבורכת.

בהקמת מדינת ישראל ובעליה אליה מתמצה לטעמי תפקידה של הציונות, ועתה עלינו לבנות ישראליות משותפת יהודית ערבית בה יוכלו ליטול חלק כל אזרחיות ואזרחי ישראל יהודים כערבים.

חוק השבות, אשר מבטיח את הרוב היהודי במדינה, אשר מהווה אפליה בלתי נסבלת בין בני אדם על בסיס אתני, הוא חיוני, אבל קיומו חייב להיות הגורם היחידי המפלה בין יהודים ללא יהודים במדינה.

בבחירות לכנסת ה-21 השתוקקתי להצביע עבור מפלגה יהודית ערבית המעלה על נס את ערכי השמאל הליברלי. הלואי ותחזק הישראליות במדינת ישראל בכוחות משותפים של יהודים וערבים, או בקיצור של בני אדם אזרחי המדינה.

חג שמח!

שגיא יודוביץ

חג שמח ורגוע

הצעה טיול עצמאי ליום העצמאות

ממנורה למנורה – ממנורת הכנסת לדגם מנורת המקדש ברובע היהודי
**ועשית מנרת זהב טהור מקשה תיעשה המנורה ירכה וקנה גביעיה כפתריה ופרחיה ממנה יהיו:
וששה קנים יצאים מצדיה שלשה קני מנרה מצדה האחד ושלשה קני מנרה מצדה השני**
שמות כה לא- לו

"המנורה, מנורת שבעת הקנים, היא המוטיב הנפוץ והאופייני ביותר באמנות היהודית העתיקה. היא הופיעה לראשונה בזיכרון ההיסטורי של העם היהודי כאובייקט מרכזי במשכן, ושמרה אף על מעמדה המרכזי בבית המקדש הראשון והשני לאחר הפסקה מסוימת שבה והייתה לסמל היהודי העיקרי במשך מאות השנים הבאות עד להיותה מרכיב משמעותי בסמל מדינת ישראל.
בטיול זה נבקר באתרים שונים בעיר, שמסמלים את השלטון והריבונות המאפיינים את ירושלים כבירת ישראל. נתחיל את הסיור באזור גן המנורה" הסמוך לכנסת. מכאן נמשיך ברגל עד לדגם מנורת המקדש המוצבת ברובע היהודי.

אתרים שמומלץ לעבור בדרך: המרכז לחקר ציפורי ירושלים, הסמוך לכנסת, גן סאקר, תצפית מבתי וולפסון, שכונת רחביה, בית הנשיא יצחק בן צבי, גן העצמאות, מרכז ממילא, כניסה לעיר העתיקה דרך שער יפו, מעבר דרך הרובע היהודי עד לדגם מנורת המקדש הסמוכה לבית הכנסת החורבה.

דרגת קושי: משפחות
משך הטיול: 4-6 שעות בנחת

הציוד המומלץ

- ♥ נעלי הליכה סגורות ומתאימות להליכה
- ♥ ביגוד: מכנסים רחבות גובה ברכיים ומטה, חולצה קצרה וארוכה - לא צמודה, כובעים עדיף רחבי שוליים.
- ♥ מים (ליטר וחצי למטייל לפחות לכל משתתף)
- ♥ סולארטי טעון, קרם הגנה, עזרה ראשונה ותרופות אישיות.
- ♥ מצלמות ומשקפות מומלצות תמיד

טיול נעים ומהנה

על עבודה במרכז חוסן בשדרות גילי פרגאי אולסוונג

תושבי העיר שדרות מתמודדים בעשור האחרון עם מצב בטחוני מורכב הכולל מתקפה של טילי קסאם ולאחרונה שריפות ובלוני תבערה. מצב החירום המתמשך הביא לכך שרבים מהמבוגרים ומהילדים בעיר סובלים מתופעות של פוסט-טראומה שגורמות להפרעה בתפקוד היום-יומי.
מה כוללות ההפרעות?

בשדרות אחוז השמנה הגבוה בארץ. אצל ילדים נראה קשיים בהירדמות ובשינה, קושי בריכוז שמוביל להפרעות בלימודים, תלות גדולה בהורים וצמצום בביצוע משימות שבני גילם עושים באופן עצמאי; פחד וצמצום שעות משחק בחוץ מובילים לבעיות התפתחות ולחולשה. אצל ילדים שסובלים מפוסט-טראומה נפוצה הרטבת לילה עד גילאים מאוחרים. קשיים אורגניים או רגשיים אחרים נוטים להחריף על רקע מצבים של חרדה בטחונית.

במרכז החוסן בשדרות מעניקים טיפול בזמן מצבי החירום עצמם, כמו גם לאורך כל השנה. בזמן מצב חירום אקוטי (למשל מיד עם השמע אזעקת צבע אדום), מופעל קו חירום, מתנדבים יוצאים לסייר בשכונות השונות, מגיעים לבתי מטופלים ולמשפחות שפנו לקו החירום ומעניקים טיפול ראשוני למניעת הלם וטראומה. במקרים כאלו מסייעים למשל לילדים לחוש בטחון בבית שבו נמצאים, מלמדים שיטות להרפיה, נעזרים בדמיון מודרך, בטכניקות לפי גישת BASIC PH (גש"ר מאח"ד), תנועה ובעלי חיים ונותנים הדרכה מקומית להורים איך לסייע לילדים להרגיש בטוחים.
אחת המטרות במרכז מבחינה קהילתית היא לשמור על חיי הקהילה ולסייע לה להתמודד במצבי שגרה ובעיתות משבר. לכן מופעלות בקהילה תכניות התערבות וחוסן למשפחות וזוגות, הדרכות הורים, טיפולים פסיכולוגיים מילוליים ולא מילוליים, קבוצות העצמה להורים, מבוגרים, קשישים, בני נוער, ילדים ואוכלוסיות אחרות, טיפולי פיתוח חוסן וטיפולים להתמודדות במצב חירום ושגרה.
מה עושים בטיפול בעזרת בעלי חיים?

אני עובדת כמטפלת במרכז לטיפול בעזרת בעלי חיים השייך לחוסן בעיר. אחת המטופלות שלי היא נערה בת 12 שמאז מבצע עמוד ענן סובלת מאד מהמצב הבטחוני. אירועי הקיץ האחרונים והמעבר לחטיבת ביניים החריפו את מצבה עד כדי כך שלמשל, היא לא מוכנה לצאת לבד מהבית. היא לא הולכת לבד לחברות, גם אם הן גרות באותו רחוב שלה. היא זקוקה לליווי לכל יציאה לשכנה ובדאי שלבית הספר וליציאות אחרי הצהריים לחברות וכדומה. ליאת (שם בדוי) עובדת בפינת החי עם השרקנים. היא מכניסה אותם לתוך צנורות רחבים שמזכירים לה את המיגוניות בעיר, היא בונה עוד ועוד "מיגוניות" לשרקנים כדי שהם יוכלו לעבור בתוך מרחב המחיה שלהם בלי שיצטרכו להיות חשופים לאזור בלתי ממוגן. כשהשרקנים מעדיפים לצאת "מהמיגוניות" זו הזדמנות לדבר על מרחבים בטוחים, איך אפשר להרגיש בטוח ואיפה, וכדומה.

ילד נוסף שהיה בטיפולי הוא יותם (שם בדוי), בן 7, שלאחר אירועי הקיץ האחרון סבל מהרטבת לילה מדי לילה. התקשה להיפרד מהוריו ובעבר בזמן מצבי חירום לא הסכים לצאת מהממד גם כעבור יום או יומיים. יותם מיעט לדבר על מה שהוא חווה ומרגיש. בטיפול יותם עבר מעבודה עם האוגרים (החיות הכי קטנות בפינת החי) לעבודה עם הארנבונים. הוא החליף את המצע שלהם ודיברנו על כך שהארנבונים מרטיבים את המצע בלילה ולכן בבוקר צריך לנקות להם. בהמשך יותם עבר לעמוד מול הטרריום של הנחשה. בהתחלה רק הסתכל עליה, ובתהליך של מספר מפגשים עבר מללטף אותה ללהחזיק אותה בעצמו. דיברנו על היכולת להרגיש פחד ולהתמודד עם הפחד. נירמלנו את הפחד ואת התחושה שבמצב בלתי הגיוני זה הכי מובן לפחד. הוא התייחס ליכולת שלו להחזיק את הנחשה, דבר שאף פעם לא עשה קודם ונורא הפחיד אותו ואיך הצליח לעשות תהליך כזה. יחד עם יותם מצאנו מה יעזור לו במצבי חירום, מה דפוס ההתמודדות העיקרי שלו. לקראת סיום הטיפולים יותם עשה רשימה של כל הדברים שהוא טוב בהם ושיכולים לעזור לו להתמודד עם הפחד. ההורים הצליחו לראות את הכוחות של יותם כפי שהם ניבטו מתוך הרשימה שיצר ושמצאנו יחד בהדרכות איתם.

טקס העומר אז והיום

ברכה לטקס העומר אפריל 2019 – כפר מנחם

הביטו

הביטו סביב

הביטו וראו כמה יפה הקמה

הקמה היא תבואת הדגן, החיטה לפני הקציר.

הסתכלו כמה המקום היפה הזה – כמה יפה כפר מנחם.

האביב מגיע ואיתו התחדשות – גם בכפר מנחם נושבות רוחות חדשות, ירוקות ורעננות. רוחות שמדברות על עתידו של כפר מנחם, על המהות והאיכות של חיינו ביישוב קיבוצי מתרחב. בכפר מנחם מתעצם וגודל משאב רענן ויקר ערך. למשאב הזה קוראים – אנשים. אנשים שרוצים לנטוע את שורשיהם ביישוב, שרוצים לתרום, לקחת חלק, להיות משמעותיים בתרבות ובעשייה של היישוב.

אנשים שיודעים להוקיר את העבר והמסורת הקיבוצית הנהדרת שהקימו חברי כפר מנחם ומבקשים לשלב אותה עם עשייה תרבותית חדשה ביישוב.

אשרינו,

אשרינו שכל היופי הירוק הזה מסביבנו, אשרינו שאנו זוכים לחיות ביישוב בו עדיין קיימים ערכים של יחד, הדדיות, התנדבות, ותרומה לקהילה בה אנו חיים.

אשרינו שילדינו ונערינו זוכים ללכת יחפים, פרועי שיער ולספוג את הטבע שסביבם. הם **הקיבוצניקים החדשים**.

בשם וועד אגודת מתיישבי כפר מנחם, שגם הוא התחדש השנה, אני רוצה להודות לכל האנשים הטובים שנותנים יד, תורמים מזמנם, חושבים ומקדמים את כפר מנחם על כלל תושביו, חלקם הגדול עושים זאת בהתנדבות.

שיהיה לכולנו חג אביב שמח

מברכת: **יעל דוידוב ברוידא** יו"ר וועד אגודת מתיישבי כפר מנחם

צילם: דני אלבירט

הטקס לקציר העומר תשע"ט התקיים בשבת ה- 13.4.19 .
הטקס נערך ע"י בריכת מקורות:
העומר נקצר ע"י בוגרי הדור השני בקבוץ.
ילדי הגנים ונשות הישוב חוללו, פיתות נקלו בטאבון והייתה חגיגה של כיבוד ופינות יצירה לילדים.
יבורכו העושים במלאכת ההכנה: **אסף קורן, דני הס, דני רפופורט, יזהר שרון, עפרה שהרבני**
וקרן דביר. ניצחו על המחולות: אסתי אלבירט, ורדית וינגרטן.
ישר כח לקוצרים, למחוללים/ות ולכל מי שסייע.

08.04.2019

מידע לתושבים - תהליך ניסוח חזון אסטרטגי קיבוץ כפר מנחם

מטרת מנשר זה הינו לתת הסבר ומידע לכלל תושבי כפר מנחם על תהליך אסטרטגי המתרחש בחודשים האחרונים בקיבוץ.

התהליך האסטרטגי הינו יוזמה של חברי קיבוץ, חלקם התקבלו לחברות בקיבוץ בשנים האחרונות, המבקשים להתוות ולתכנן את דרכו ואופיו של הקיבוץ בעשור הקרוב.

המנדט לתהליך זה התקבל במזכירות הקיבוץ והובא להצבעה בשיחת קיבוץ.

מטרת התהליך הינה לעשות חשיבה ודיוק בנושאים מהותיים לקהילה ובסופו של דבר לנסח ולגבש חזון לקיבוץ אשר ממנו תיגזר תכנית עבודה לבעלי התפקידים בקיבוץ.

שתוף מידע זה לכלל תושבי הקיבוץ נובע מתוך הבנה כי בנוסף לנושאים המסורתיים הנוגעים לחברי הקיבוץ בלבד כמו ערבות הדדית, קליטה ועסקים משותפים, ישנם נושאים חברתיים קהילתיים הנוגעים לכלל תושבי הקיבוץ והאגודה.

לאור העובדה כי הרבה מהנושאים החברתיים קהילתיים בכפר מנחם מנוהלים היום ע"י וועד אגודת מתיישבי כפר מנחם, במרץ 2019 הוצג התהליך ע"י חלי זלינגר בישיבת וועד האגודה. במסגרת הצגת התהליך בוועד דובר על תחומים משותפים לכלל היישוב כמו חינוך, אורחות חיים בקהילה ועוד. גם פה הועלה הצורך לשלב בתהליך את כלל תושבי היישוב במטרה לגבש חזון חברתי קהילתי כללי לתושבי כפר מנחם.

חברי צוות ההיגוי האסטרטגי קוראים לכל תושב כפר מנחם המעוניין לקחת חלק, לבוא ולהביע את דעתו בנושאי הליבה המשותפים. בנושאים הללו יעסוק החזון המשותף והוא שיכוון את הדרך לשדרת הניהול היישובית.

הדיונים בנושאי הליבה יתבצעו בצורת מעגלי דיון קבוצתיים המונחים ע"י צוות ההיגוי או בשיחות פרטניות עם כל מי שמעוניין להביע את דעתו בתחומים הבאים:

חינוך - בהובלת חלי זלינגר, חני גרמן וכנרת אמויאל

אורחות חיים בקהילה - בהובלת איתי הראל וענבל גולדברג-אברהמי

חזון קהילתי כללי - בהובלת דותן אבירם, חלי זלינגר ודרור אבודרם

כל המעוניין להביע את דעתו בשיחה פרטית באחד או יותר מהתחומים, מוזמן לפנות ישירות למובילי התחומים הרלוונטיים.

לנוחיותכם, אנחנו מפרסמים את מפגשי המעגלים באמצעים הבאים:

תיבת המייל האישית - הודעות הנשלחות מכתובת המייל שנפתחה לתהליך:
kfarmenachem2025@gmail.com

נשמח מאוד לראותכם ולשמע אתכם!

צוות היגוי אסטרטגי

כפר מנחם 2025

דיווח מסיירת הורים / פסח 2019

לפני כשנה הוקמה מחדש "סיירת הורים" ביוזמת פורום החינוך היישובי. מטרת סיירת הורים הן:

- לתת לילדים ולבני הנוער תחושת ביטחון, לאפשר בכך לבני ובנות הנוער לצאת ולהיפגש במרחב ציבורי בטוח ברחבי כפר מנחם.
- להעביר מסר של אכפתיות ודאגה כלפי הנוער ולהראות לבני ובנות נוער שאנחנו רואים אותם.

בסופו של דבר המשימה שלנו היא בעיקרה לייצר סביבה בטוחה בשטח ולהיות נוכחים בשבילים ולבקר בנקודות ההתכנסות של הנוער בשעות הלילה. הסיורים מתקיימים בסופי השבוע, בחופשים וכאשר אנחנו מרגישים שצריכים אותנו. מתוך דף הנחיות לחברי סיירת הורים:

"סיירת הורים: נוכחות הורית מכילה, שקטה, עין פקוחה ולומדת המדווחת מה ראינו ואיך התרשמנו. במקרים מיוחדים, התרשמות המצביעה על מצבי סיכון סביב צריכת אלכוהול, סמים, טיפוס על גגות, אלימות, משחקים מסוכנים וכו'."

בהזדמנות זו אנו פונים לתושבים שמוכנים להתנדב, ליצור קשר עם: **חלי זלינגר** 052-7250816, או **יובל שינדלר** 050-6514243 ולהצטרף. הפניה היא לכל התושבים, לכל מי שמוכן לסייע ולתרום ולא רק למי שיש לו ילדים.

בנוסף, אנו מבקשים מכל מי שנמצא בשבילים בשעות החשכה, לשים לב לכל דבר חריג, להיות ערני ולדווח, אם נתקלים במשהו שראוי לדעתכם להתייחסות.

כפר מנחם התברך במספר בני ובנות הנוער הגבוה מבין כל יישובי המועצה, נתון נהדר הטומן בו הזדמנויות רבות לצמיחה ועשייה בתחומים רבים. תודה רבה על שיתוף הפעולה.

גידי.ק

באפריל ירדו 8.9 מ"מ גשם.

אטימה וזן בן צור וכל המשפחה בפיכות חמות
אהלצת הנכד צניאל בן ארץ וצור.

מיניות בריאה בגיל הרך (0-7)

מרצה: חן קצביץ פרסלר

2.5.19 כפר מנחם

*סוכם תוך כדי ההרצאה ולכן תתכנה טעויות בתום לב.
גילי פרגאי אולסוונג, כפר מנחם

שיח על מיניות כחלק מחינוך - כמו שמחנכים לאחריות וחברות וכדומה. בבית. לא להשאיר את החינוך בתחום הזה רק למוסדות חינוך.
*חינוך מגיל 0 כי אנו יצורים מיניים מרגע לידה ועד מוות.
*סיכונים מול מצבים חיוביים בשיח המיני.
*שיח מגיב ויוזם של ההורים. לא רק להגיב לשאלות של הילדים אלא גם ליזום.
*מיניות זה לא רק יחסי מין: קשת רגשות ותחושות. גוף. תקשורת. גבולות וכדומה... פרטיות .

מאפייני מיניות בגיל הצעיר

מיניות של חקירה – כמו שלומדים דרך חקירה את שאר איברי הגוף. לא ארוטיקה. אין תשוקה ואין חרמנות אלא יותר חושי. גירוי פיסי כמו גירוי של אצבעות וכדומה .
לתת זמן בלי חיתול לחקירת האיבר.
לקבל ולהכיל את החקירה הזו של הילדים. השוואות. התפתחות תקינה של הילדים ושל האחר .
לא אוננות אלא משחק נעים באיברי המין .
כללי חן: עד גיל 3 שישחקו עם איברי המין שלהם כמה שרוצים. בגיל 4 מתחיל ענין של גבולות. פרטיות. ואז נסביר לעשות בפרטיות, איפה זה פרטיות. לא מתוך כעס אלא מתוך רצון לשמור עליהם ולהציב נורמות בבית כמו לגבי דברים אחרים.
הרעיון לא לצעוק וכדומה כדי לא לקשר בין בושה ואשמה לבין מיניות .
כאשר העינוג הוא לצורך פורקן של מצוקה רגשית - לבדוק מה המצב שגרם לחרדה שבגיננו העינוג המיני הוא הפורקן החושי. להבין מה מקור החרדה ולהציע משהו מרגיע אחר.

שמות אברי המין

להשתמש בשם הנכון פות ופין. כשיש שם ניתן לדבר עליו כמו שמדברים על משהו אחר .
לתגובה שלנו ולשיח שלנו יש השפעה על התפיסה שלהם את עצמם.

מבוגרים מדברים על מיניות בשפת התשוקה. ילדים מדברים על זה בשפת הרוך. לחשוב על הדרך בה ילדים מפרשים מיניות ולא להשליך עליהם מהשיח ומהשפה והדמיון שלנו.
מתי מסבירים לילדים על הריון וכדומה?

כשהילד מביע ענין .
לא משקרים ויהי מה לגבי מין כי הם ידעו את האמת ואז יבינו שאנו לא כתובת ויפסיקו לשאול אותנו .
ומחזירים לילד את השאלה... אם הוא שואל איך נולדים ילדים שואלים אותו מה הוא חושב. כדי לדעת מה השפה שהוא מכיר ויודע וכדי להתאים עצמנו. תשובות קצרות אחרי שהבנו מה שואלים. אם לא מקבלים תשובה הם ממשיכים לשאול. לכן לא צריך להציף במידע לפני שמוכנים.
אם ילד בגיל 6 ולא התעניין עדיין אפשר לחפש טריגר לעניין אותו .

משחקים מיניים

חלק טבעי מהתפתחות הילדים. טבעי ונורמטיבי. להראות זה לזה. חולה ורופא וכדומה.
לא כל משחק מיני נפרש כמשחק.

מתי זה משחק? – 1. כשיש שיתוף פעולה של כולם. לא אוירת פאניקה אלא שכל המעורבים בענין.
צחוקים וכדומה. סביב כיתה א הם מבינים שצריכים להתבייש ואז כשאנו נכנסים הם מפסיקים.
2. כשאין פערים גדולים מדי: * סטטוס חברתי * גודל * רמה קוגניטיבית * גיל
להחליט מה הגבולות בבית: אם רואים ילדים משחקים במשחק מיני אפשר לומר שהמשחק בסדר אבל בבית אנחנו משחקים עם בגדים. או בלי לגעת בגוף של השני וכדומה.
לא להילחץ מהמשחק המיני אלא לחייך. להבין שזה משחק ואם חוצה גבול שיש בבית אז לומר שוב מה

הגבול.
לא להיבהל ממשחק שכולל מגע אבל כן אפשר לעצור ולחדד גבולות.

ענין המגע - סביב משא ומתן על הגוף (סוכריה תמורת נשיקה) ולשאול ילדים אם רוצים חיבוק וכדומה.

להבדיל בין נורמטיבי לבין משהו נורמטיבי שמותר לנו לעצור. למשל להציץ למישהו אחר זה סקרנות ונורמטיבי. ועדיין נאמר שזה לא מקובל כי מפריע לאחר וכדומה.

מיניות בינקות

רחם

שנה ראשונה. התפתחות יניקה. החתלה. גובה עיניים. קשר עין. קרבה ומגע וחושים. זמן בלי חיתול. זיקפה. אשכים וכדומה. בנות ללמד איך נראה איבר המין מול מראה כולל לנקוב בשם. להכיר. כמו אברים אחרים. בגיל הזה לילדים אין התייחסות מינית לאברים שלהם. יותר קל ללמד ילדות בנות 4-5 על הפות שלהן מאשר להתחיל בגיל 12 את השיח הזה...

תגובת הורים להתנהגויות מיניות של הילדים נעה בין הכחשה לתגובה מוגזמת שמייצרת אשמה ובושה. לילדים ולילדות יש זכות למיניות. זכות לסקרנות. למידע. לחקר. להנאה. ברגע שנבין זאת לא נבהל מביטויים מיניים. כשיש מגע כפייתי באברי המין או אוננות מוגזמת או כשקורה באותו זמן בדיוק המניע הוא חרדה וצריך להבין מה החרדה ולפתור אותה. משהו רגשי שיש לטפל בו. המסר הוא שאוננות הוא פעולה חיובית. להכיר את הגוף וכדומה.

פגיעה מינית בילדות

עד גיל 12 בנים ובנות נפגעים בשיעור דומה יחס של 1:5 של פגיעה מינית שכולל מגע או צפיה וכדומה. 85 מהפגיעות נעשות על ידי קרובים. מוכרים. לא זרים. אם הפוגע הוא מוכר יש חזרתיות. לנו כהורים אין אפשרות למנוע פגיעה ראשונית אבל אפשר למנוע פגיעה חוזרת על ידי זה שמספרים לנו הכול. לדבר על הסודות שמבוגרים מבקשים מהם לשמור. לשדר שאפשר לספר לנו הכול. דינאמיקה של סוד. לקרוא ולדבר על זה. אם היתה פגיעה לשדר לילדים שהכול בסדר. אתם מחזיקים. לא שואלים כלום אלא רק להיות איתם. גאה שסיפרת לי. את לא אשמה. נגן עלייך. נהיה איתך כל הדרך. לא לשאול גם כי זו פגיעה חוזרת וגם כי החוקרת ילדים צריכה לדעת שהסיפור נכון מבלי שיש זיהום של אמצעי חקירה.

למי פונים?

לבית לין באשקלון. ילדים ונוער. יש שם כל מה שצריך לעבור במקום נעים...

טיפים לשיח על מיניות עם ילדים.

מותר להיות נבוכים.
בסדר לעשות טעות ואפשר לתקן ולשנות גרסאות.
להחזיר להם את השאלה.
להתאים מסר לגיל.
להוסיף לכל שאלת ידע גם משהו ערכי או רגשי. מותאם לערכים שלנו.

המסע המתמיד אל האחדות

לעתים נראה כי אין כאן רגע דל. אולם, האתגר המרכזי בעיני הוא שנמשיך לחוש שאנחנו עם אחד, שנמשיך לקבל את כללי המשחק הדמוקרטיים, ולא פחות חשוב מכך, שנמשיך לחלום יחד.

פעם נוספת אנו ניצבים במעמד המשמח הזה, והפעם, בהתרגשות ובציפייה, כולנו - לומדים, מלמדים ואוהבי ספר הספרים - מתחילים את המסע אל תוך ספר שמואל. לאחר כיבוש הארץ בידי יהושע בן נון, התנחל כל שבט מִישראל בנחלתו, ללא מנהיג שאיחד את כל העם. באותה תקופה - תקופת השופטים - כל שבט חי לעצמו, נלחם לבדו על עצמאותו ונשמע למנהיג שבטי ומקומי. אולם, באין מלך והנהגה אחידה – יפרע עם, ואכן, האנרכיה חגגה באותה התקופה. מלחמות אחים קשות ועקובות מדם היו אז דבר מצוי למדי, שבט בנימין כמעט ונכרת מהעם, ודומה כי לא ניתן להגדיר את אותה תקופה בצורה חדה מזו המצויה בפסוק השב וחוזר בספר שופטים: "בְּיָמֵים הָהֵם אֵין מֶלֶךְ בְּיִשְׂרָאֵל אִישׁ הַיֶּשֶׁר בְּעֵינָיו יַעֲשֶׂה".

לכאורה, ניתן היה להמשיך בצורה כאוטית כזו עוד דורות רבים. להמשיך עם כנופיות ועם מיליציות מקומיות, שופטים שבטיים ומרכזי דת מלאי שחיתות כפי שהיה במשכן בשילה. אבל מי שביקש לשים לכך סוף היו ישראל עצמם. בניגוד מובהק לדעתו של שמואל, עם ישראל מבקש לו מלך, מלך שיהווה – באישיותו ובהנהגתו – מרכז אחד ומקובל לכל העם.

והנה, תמה האנרכיה, לפתע יש מלך בישראל - בתחילה שאול, ולאחריו דוד ושלמה. חשוב להדגיש כי מדובר בבשורה אדירה: מרכז אחד של הנהגה ושלטון, מרכז שתחתיו יש צבא מקצועי, תיאום בין-שבטי והנהגה אחת; הנהגה שבכוחה להביא לשיתוף פעולה ממשי, בין השבטים השונים ובין הכוחות הרבים, הקיימים והתוססים בעם הזה. אלא שספר שמואל טומן בחובו סוף טרגי וכואב, והוא הספר הבא אחריו - ספר מלכים. בספר זה המלוכה מתפצלת ונחלקת לחלקים. נכון, זו איננה הנהגה שבטית אלא הנהגה דו-ראשית של ירבעם ורחבעם - בית ישראל ובית יהודה - אך שוב נעדרת מִישראל האחדות וההנהגה האחת, והכל חוזר לאותו אקלים חברתי נורא ששרר בימי השופטים.

**

אני אמנם מתייחס לספר שמואל, אך מובן מאליו שאני מכוון גם אלינו ואל הספר שאנו כותבים בעצם חיינו, בארץ הזאת ובתקופה הזאת. אין זה סוד שאתגרי החיים בישראל רבים – אתגרים ביטחוניים וסוציו-אקונומיים, חיצוניים ופנימיים; לעתים נראה כי אין כאן רגע דל. אולם, האתגר המרכזי בעיני הוא שנמשיך לחוש שאנחנו עם אחד, שנמשיך לקבל את כללי המשחק הדמוקרטיים, ולא פחות חשוב מכך – שנמשיך לחלום יחד. החלומות שלנו אינם צריכים להיות זהים, השקפת עולמנו אינה חייבת להדמות האחת לחברתה, אבל כולנו חייבים לכבד את החלום של זולתנו ולדעת שרק יחד, מתוך הכבוד ההדדי הזה, נמשיך לבנות את מדינת ישראל, מדינת העם היהודי.

לפעמים אנו שומעים סביבנו קולות מלאי ערגה לימי הגלות, לימים בהם כל קהילה יהודית חיה לעצמה, עם מנהיג מקומי ועם חלום שמצא את מיצויו והגשמתו בקהילה. אולם הלימוד בפרקי התנך מורה לנו לא לשוב לשם - לימי השבטים והשופטים - אלא להיות שותפים בבניית מדינת ישראל האחראית, המפויסת והמאוחדת.

הביאה לדפוס: רות שגיא